

Verojaosto 2.10.2025

Hallituksen esitys 98/2025 vp

-kommentteja tuloveromuutoksiin

Pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola
Veronmaksajain Keskusliitto

Ansiotuloverotuksen kevennykset

- Veronmaksajain Keskusliitto pitää ansiotuloverotukseen kohdistuvia veronkevennyksiä perusteltuina ja kannatettavina.
- Työn verotuksen yleinen keventäminen pieni- ja keskituloisilla palkkatasoilla (staattisesti n. 620 milj. e) ja korkeimpien marginaaliverojen selvä alentaminen (staattisesti n. 380 milj. e) kasvattavat palkansaajien ostovoimaa ja tukevat siten kokonaiskysyntää.
- Aiempaa kasvuhakuisempi finanssi- ja veropolitiikka on perusteltua. Se vauhdittaa osaltaan talouden kääntymistä kasvuun tilanteessa jossa työllisyys on noussut ennätyskorkealle, kansantalous ei ole kasvanut ja kuluttajien luottamus on ollut pitkään alamaissa.

Korkeimpien marginaaliverojen kevennys

- Korkeimpien marginaaliverojen uudistus auttaa ratkomaan verojärjestelmän pitkäaikaista rakenteellista vinoumaa.
- Siihen liittyvä epävarmuus kertoo siitä, ettei ole mitenkään varmaa, onko ylimpien marginaaliverojen korkea taso tuonut Suomessa verotuottoja vai vähentänyt niitä.
- Dynaamisilla vaikutuksilla viitataan julkisessa keskustelussa tyypillisesti
 - Suoriin käyttäytymisvaikutuksiin (mikrotason vaikutus), eli miten veromuutos vaikuttaa muutoksen kohteena olevien verovelvollisten toimintaan (voi tapahtua pidemmälläkin aikavälillä)
 - Välillisiin vaikutuksiin / ulkoisvaikutuksiin (makrotaso), eli mitä vaikutuksia kansantalouteen on yleisemmin, nouseeko esimerkiksi tuotanto, työllisyys, tuottavuus
 - ➔ Kummatkin mekanismit vaikuttavat verotuottoihin. Täysin mekaaninen staattinen verotuottoarvio ei kerro todellista vaikutusta verotuottojen muutokseen.
- Verokevennysten itserahoittavuus (ns. Laffer-käyriä) lasketaan tyypillisesti pelkkien suorien mikrotason käyttäytymisvaikutusten (joustojen) perusteella, esim. HE 98/2025, Kirkko-Jaakkola & Kotamäki Kansantaloudellinen aikakauskirja 2/2022.

Korkeimpien marginaaliverojen kevennys

- suorat käyttäytymisvaikutukset

- On paljon tutkimusnäyttöä siitä, miten marginaaliveron muutokset vaikuttavat verovelvollisten verotettavaan tuloon (verotettavan tulon jousto)
 - tehdyt työtunnit, työn intensiteetti, työpaikan tai työtehtävien vaihto, palkankorotuksen ja kannustinpalkkioiden tavoittelu, tulonmuunto, lomarahojen vaihto vapaaksi, palkattomat vapaat...
- Maltillisetkin joustoarviot (noin 0,2) yhdistettynä Suomen hyvin korkeisiin marginaaliveroihin merkitsevät veronalennuksen suurta itserahoittavuutta
 - Kevennys kohdistuu pieneen osaan verotettavista tuloista (n. 100 000 e/v ylittävään palkkatuloon)
 - Tulojen noususta (jousto) iso osa (yli puolet) menee yhä kevennyksen jälkeen julkiseen talouteen
- On viitteitä, että suurituloisten joustot saattavat olla aiempia maltillisia arvioita suurempia
 - Varjonen-Ollus 2025: Solidaarisuusveron käyttöönotto Suomessa, jousto 0,5
 - Kleven ym. 2025: Pidemmällä aikavälillä työpaikan vaihtajien jousto 0,5
 - ➔ Veronalennus kasvattaisi melko selvästi korkeimpien ansiotulonsaajien maksamia veroja, eikä vähentää niitä.

Korkeimpien marginaaliverojen kevennys

- välilliset vaikutukset / ulkoisvaikutukset

- Kun verotettavan tulon kasvu on seurausta jollain tavoin työnteosta syntyvistä tuloista, on oletettavaa, että siitä syntyy jotakin uutta tuotosta, joka vaikuttaa osaltaan kansantalouteen.
- Innovaatioihin perustuva talouskasvu ja tuottavuuskasvu voi kohentua
 - Huippuosaajien kannustimet synnyttää innovaatioita ja luoda edellytyksiä niiden kaupallistamiseen kansainvälisille markkinoille kohenevat
 - Urakehityksen sekä aineettomiin investointeihin ja inhimilliseen pääomaan panostaminen tulee houkuttelevammaksi.
 - ➔ Tutkimusnäyttöä mm. marginaaliverojen vaikutuksista supertähti-innovaattoreihin sekä patentteihin (Akcigit ym. 2022 ja 2016)
- Tällaiset ulkoisvaikutukset vaikuttavat kansantalouteen pitkällä aikavälillä lisäten tuloja, kulutusta ja elintasoja laajemmin, jolloin epäsuora vaikutuskanava nostaa myös verotuottoja talouskasvun kautta. Näitä vaikutuksia ei yleensä huomioida Laffer-käyrää/itserahoittavuutta koskevissa laskelmissa. Ne kuitenkin tekevät kevennyksestä vielä entistä järkevämmän.

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja työhuonevähennys palkkatuloista

- Kyseiset menot ollaan säätämässä erikseen vähennyskelvottomiksi menoiksi
- Muutokset rikkovat tuloverotuksen yhtä keskeistä periaatetta, jonka mukaan tuloja verotetaan vasta niiden hankintaan kohdistuvien kustannusten vähentämisen jälkeen.
- Tällaiset verosanktiot eivät sovi luontevasti suomalaiseen tuloverotukseen.
- Haastetta tuottaa järjestöjen määrittely työmarkkinatoiminnan mukaan rajattavaksi, mille ei ole verotuksen periaatteiden näkökulmasta erityisempiä syitä.
- Työhuonevähennyksen muutokset asettavat palkansaajat ja osakeyhtiöiden osakkaat erilaiseen asemaan kuin esim. metsänomistajat tai asuntosijoittajat, jotka voisivat jatkossakin saada työhuonevähennyksen.